

JOAN ANDREU PARRA

Pepa Torres, religiosa, teòloga i activista

«La de Jesús és una memòria perillosa que tendim a domesticar»

Orgullosa de viure arromangada al barri madrileny i pluriètnic de Lavapiés, la religiosa Pepa Torres López el reivindica, malgrat les amenaces de l'especulació immobiliària i del mercadeig turístic, com «un lloc de creativitat social i resistència davant la lògica excloent del sistema». Des d'aquest espai «que mou a l'amor polític i a reconèixer que les llavors de l'Evangelí s'estenen més enllà de l'Església», Torres publica regularment les seves reflexions al blog <http://pepatorresperezblogspot.com/> o en llibres, com *Decir Haciendo. Crónicas de periferias* (San Pablo, 2017).

La veiem implicada en mil i una lluites. Quines són les seves causes?

La meua causa és la vida, contemplada des de la perspectiva dels i de les empobrides i instada des d'aquí al cant o al crit comunitari. Al cant de la bellesa, la bondat, l'amor, la creativitat, la resistència en les perifèries socials i existencials, però també al crit col·lectiu, que es rebel·la i cerca alternatives en comú a la injustícia, a la violència estructural, al desamor humà. Aquesta passió té la font en l'esperança i l'alegria que brollen en descobrir Crist «novament encarnat» compartint les lluites i els

«Les llavors de l'Evangelí s'estenen més enllà de l'Església»

«Un dels grans reptes de les comunitats religioses i cristianes és acollir la diversitat»

«Com a cristians i ciutadans hem d'exigir polítiques on cap persona sigui declarada il·legal»

«El món és únic i és la casa comuna; per això hem de lluitar contra la mercantilització i l'espoli»

«Acollir i anunciar al Déu de les perifèries» va ser el títol de la jornada de formació que Pepa Torres va impartir a la Unió de Religiosos de Catalunya (URC).

El Col·legi Santa Dorotea de les Salesianes de Barcelona va acollir la jornada de formació en què va participar Pepa Torres.

«Sempre em sorprèn la insubornable esperança de les persones més empobrides»

somnis dels i les descartables avui al nostre món.

Vostè anota que «els nostres barris tenen fam d'acollida, de llar, de reconeixement». Per on cal començar a recosir-los?

Per la cura de la convivència i les relacions de veïnatge, per construir en comú des de necessitats on coincidim: habitatge, comunitarietat davant la soledat i individualisme, etc. La relació és el punt de partida de l'organització.

Fa més de deu anys que vostè conviu amb religioses de diferents congregacions en un pis.

El nostre projecte de vida de Lavapiés —tant la meua congregació, les Apostòliques del Cor de Jesús, com de les Dominiques de l'Ensenyança— se sosté en una opció clara per l'*inter* i en el desig de teixir comunitat des de la diversitat de la realitat migrant i els moviments socials. Vivim temps de sinergies i no de franc tiradors. En la vida religiosa i en l'Esglè-

sia, però, de vegades ens trobem massa tancats en allò nostre, com si això fos garant de la identitat. Exposar la identitat a la trobada, el contrast, el diàleg i la vida compartida amb diferents, l'enriqueix i la revitalitza.

Seria traslladable a la realitat conventual, actualment minvant?

Un dels grans reptes que tenim avui les comunitats religioses i cristianes és acollir la diversitat, com a epifania de Déu. La qual cosa comporta una opció decidida per participar de la dinàmica de l'*inter* (intercultural, interreligiós, intergeneracional, intercongregacional) i l'aposta per noves formes de comunitat i missió compartida no per preservar les nostres institucions sinó per donar la vida del món començant pels últims.

Vostè és molt crítica amb l'Europa fronterera i hi contraposa «l'acollida i l'hospitalitat com a signes profètics, avui, amena-

çats i sancionats de múltiples formes».

L'actual política de fronteres és un pecat estructural perquè com assenyala Mons. Agrelo són nínxols de mort i de violació de drets humans. Són la paràbola màxima del capitalisme basada en el fet que unes vides valen i d'altres no i expressió suprema de la «globalització de la indiferència». Com a cristians i ciutadans hem d'exigir polítiques on cap persona no sigui declarada il·legal, polítiques centrades en l'hospitalitat, el reconeixement dels drets humans, el dret a la lliure circulació de persones, però també el dret a no migrar.

Què cal fer des de la quotidianitat per modificar aquesta deriva?

Cal fer un treball de sensibilització educativa i social constant i potent sobre les persones migrants no com a amenaça sinó com a oportunitat, de cara a superar prejudicis i estereotips i a afavorir la convivència. La diversitat ja és un fet i està amenaçada per l'ombra del racisme, la xenofòbia o la violència institucional. El món és únic i és la casa comuna; per això hem de lluitar contra la mercantilització i espoli, una de les causes de les migracions.

L'esperança contagiosa dels empobrits

La seva frase, la que la defineix, és «l'amor existeix», coexistint «amb el mal, la injustícia, la inhumanitat cruel i la violència». Què és el que més l'admira?

Em sorprèn sempre la insubornable esperança de les persones més empobrides, especialment dels i les migrants. És una esperança contagiosa que et fa descobrir que la impotència sempre és induïda. També em sorprèn la força d'allò comú per fer de la vulnerabilitat potència. Això és una cosa que sempre commou, per exemple, quan dono suport per evitar un desnonament...

En el llibre vostè es pregunta, l'hi pregunto, «com des-domestificar avui l'Evangeli (...) per continuar acollint i donant a llum, amb altres, la Bona Notícia?»

Com diria sant Ignasi, des del «molt examinar la realitat», no no-

«La reciprocitat i la mutualitat en les relacions entre gèneres són assignatures pendents en les nostres societats i en les esglésies»

més amb el cap sinó també amb els peus, és a dir, amb la disposició de voler abandonar les nostres zones de confort i atrevint-nos a qüestionar-nos comunitàriament: On som? Amb qui estem? Com estem? A qui ens apropem i de qui ens allunyen els nostres estils de vida i relació?

Un Papa que recupera els «nos» evangèlics

Amb quina Església somia al final del pontificat de Francesc?

El meu somni és una Església pobra entre els pobres i una església sense clericalisme. Una Església més ministerial i sinodal, en què les dones tinguem accés a la plenitud de ministeris i deixem de ser reconegudes només com a mà d'obra i on l'autoritarisme sigui substituït per la participació i la circularitat. Una Església desvinculada del poder econòmic i amb

A la jornada, Pepa Torres va explicar com alinear l'espiritualitat amb una vida religiosa en sortida que reclama el papa Francesc.

sensibilitat també de dona, fonamentada en relacions de justícia i de tenir cura i identificada de manera real amb les perifèries. Una església compromesa contra la feminització de la pobresa i la violència contra les dones dins i fora d'ella.

En el seu discurs incorpora sovint la desobediència civil i la no-violència activa davant la injustícia. L'Església es troba còmoda en aquesta actitud?

La memòria de Jesús és una memòria perillosa que tendim a domesticar. En la realitat i en la vida cristiana se'ns ha educat més en el valor del *sí*, que en el del *no*. Però l'Evangeli sempre és una instància crítica davant del poder i a l'«això és el que hi ha». Jesús de Natzaret va ser un profeta del *no*, per això es va fer enormement incòmode als poders dominants. També el papa Francesc ens insta a recuperar els *nos* evangèlics: *no* a una economia de l'exclusió, *no* a la nova idolatria dels diners que governa en lloc de servir, *no* a la inquietud que genera violència.

Es refereix a la «gran prova que constitueix la incorporació del feminisme i les cures en el pensament social i teològic». Quan ho veurem?

Hi estem treballant, però no caurà del cel. Les passes que fem són fruit de l'organització, les reivindicacions, les propostes i les pràctiques de les dones i dels homes crítics amb el patriarcat. Per exemple, tenir cura no és un atribut específic de les dones, sinó un valor universal a recuperar en els àmbits privats, socials i polítics. La reciprocitat i la mutualitat en les relacions entre gèneres són assignatures pendents en les nostres societats i en les esglésies. En aquest sentit, és urgent beure de la font de la teologia feminista i aplicar la categoria *gènere*, no com una ideologia, sinó com un instrument d'anàlisi i transformació de la realitat.

Religioses que s'empelten en els barris populars

«De les meves àvies Saturnina i Araminta em ve la resiliència i el desig de canvis en la vida de les dones, i de la meua mare la creativitat, la imaginació i el desig de llibertat. Del meu pare em ve la passió per la lectura i l'escriptura, l'honoradesa i el sentit reflexiu de la vida i la generositat.» Pepa Torres ens detalla quines són les coordenades biogràfiques d'una dona lluitadora contra les fronteres i la precarietat que també preserva espais vitals per a la docència i la reflexió.

Els seus somnis adolescents d'exercir com a advocada o escriptora van canviar «quan em vaig trobar amb la realitat de l'exclusió al barri de Tetuán a Madrid, a la dècada dels 70-80». Això la va dur a les Apostòliques del Cor de Jesús, «una congregació amb una opció clara per les perifèries». A Pepa Torres també li va canviar la vida conèixer les comunitats religioses inserides als barris: «Dones normals però amb una profunda experiència de Déu, que les duia a descobrir-lo en la quotidianitat, a estar amb la gent més empobrida i inquieta. Que treballaven com a dones de fer feines, temporeres al camp o a les fàbriques i des d'aquí teixien vincles d'amistat i organització amb la gent. Em va seduir la seva forma de vida i un dia em vaig adonar que així volia que fos la meua.»

«**E**stimats fills! Avui us convido a una vida nova. Tant se val l'edat: obriu el cor a Jesús perquè us transformarà en aquest temps de gràcia i vosaltres, igual que la Naturalesa, naixereu a una vida nova en l'amor de Déu i obrireu el vostre cor al Cel i a les coses celestials. Jo encara soc amb vosaltres perquè Déu m'ho ha permès per amor a vosaltres. Gràcies per haver respost a la meua crida.»

Missatge de la Reina de la Pau, 25 de febrer de 2019

Comandes de llibres: afpersona@gmail.com - Tel. 629 792 849 / 676 059 594 / 609 283 706

www.mensajerosdelareinadelapaz.org

www.virgendemedjugorje.org

www.adadp.es